PALANGOS SAVIVALDA
1921–1940 M.

1921 m. kovo 20 d., po ilgų ir įtemptų derybų tarp dviejų kaimyninių šalių, Palanga, tarptautinės arbitražo komisijos sprendimu, atiteko Lietuvai. Ši data neabejotinai yra labai svarbi, mat po Pirmojo pasaulinio karo kilęs ir net trejus metus trukęs ginčas tarp Latvijos ir Lietuvos dėl teritorinių ribų mūsų šaliai galėjo ilgam kainuoti priėjimą prie Baltijos jūros. 2021-aisiais metais minimas ne tik šios progos, bet ir dar vienas labai svarbus istorinis momentas – Palangos savivaldos šimtmetis.

Lietuvos miestų ir miestelių savivalda, kaip ir platesnis politinis gyventojų sąmoningumas ir saviorganizacijos, pradėjo formuotis Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje ir traukiantis vokiečių okupacinei kariuomenei. Tarpukario įtakos savivaldos institucijų formavimuisi, jų specifikai turėjo ne tik santykiai su kaimyninėmis šalimis ir jų požiūris į Lietuvos valstybingumą, bet ir įvairūs kultūriniai, socialiniai, politiniai ir demografiniai aspektai. Vienokia padėtis buvo Kaune, kitokia Klaipėdoje, o dar kitokia Lietuvos provincijos miesteliuose.

Valdžios formavimo procesas, nepaisant vokiečių okupacijos palikimo, ūkio suirutės, Nepriklausomybės kovų ir nestabilios valstybinės padėties, kituose Lietuvos miestuose jau buvo prasidėjęs, o Palangoje, dėl jos priklausomybės klausimo, vėlavo. Latviai ne tik nenorėjo perduoti Lietuvai Palangos ir Šventosios, bet ir pretendavo į Mažeikius. Todėl tik 1921 m. kovo 30 d. iš Palangos pasitraukus Latvijos civilinei ir karinei valdžiai, jos gyventojai pradėjo formuoti Lietuvos Respublikos įstatymais pagrįstą valdžią.

Istoriografijoje Palangos savivaldos istorijos bei jos raidos 1921–1940 metais tyrimai nėra gausūs. Šioje parodoje naudojama 2020 m. Virginijos Paluckienės atlikto mokslinio tyrimo medžiaga. Joje pristatomi pagrindiniai Palangos savivaldos formavimosi bruožai, savivaldybininkai, jų tautinė priklausomybė, išsilavinimas, tarpusavio santykiai, archyviniai dokumentai. Pirmą kartą pristatomi Palangos valsčiaus ir miesto tarybų bei valdybų narių sąrašai, tikslūs burmistrų kadencijų laikotarpiai.

PALANGOS KURORTO MUZIEJUS

PALANGA GRĄŽINIMAS LIETUVAI 100 1921 2021

PIRMIEJI MĖNESIAI LIETUVOS RESPUBLIKOS SUDĖTYJE

Palangą prijungus prie Lietuvos, atsižvelgiant į jos gyventojų skaičių ir plotą, ji buvo priskirta valsčių lygmeniui ir prijungta prie šalia esančios Kretingos apskrities, kurią be Palangos sudarė dar 11 valsčių: Endriejavo, Darbėnų, Gargždų, Kartenos, Kretingos, Kulių, Mosėdžio, Platelių, Salantų, Skuodo ir Vevirženų (dab. Veiviržėnai). 1923 m. visuotinio surašymo duomenimis, didžiausias šios apskrities valsčius buvo Skuodo valsčius, turėjęs savo sudėtyje 56 gyvenamąsias vietoves (kaimai, dvarai, palivarkai), 2102 ūkių ir 12762 gyventojų. Palanga, atsižvelgiant į jos 18 gyvenamųjų vietovių, 617 ūkių ir 4053 gyventojų skaičių, buvo mažiausias valsčius apskrityje. Už ją nedaug didesnis buvo Vevirženų valsčius, turėdamas 29 gyvenamąsias vietoves, 665 ūkius ir 4294 gyventojus.

Kretingos apskrities valdybos sprendimu nuspręsta, kad Palangos valsčius ir Palangos miestas bus sujungti ir turės bendrą savivaldą.

Pirmoji Palangos valsčiaus valdyba buvo išrinkta ne parapijos susirinkime ar komitete, kaip 1918–1919 m. kitose savarankiškai besikuriančiose Lietuvos savivaldybėse. Kretingos apskrities savivaldos organizacinis aparatas jau buvo sukurtas, todėl apskrities valdžia pati paskyrė laikiną naujai įsteigto Palangos valsčiaus valdybą, kuri veikė nuo balandžio 11 d. iki birželio 25 d. ir rūpinosi pirmaisiais valsčiaus rinkimų ir veiklos organizavimo klausimais.

Kretingos apskrities valdybos ir apskrities viršininko bendru sprendimu paskirtas pirmasis Palangos valsčiaus viršaitis Alfonsas Okuličius. Jam nustatytas 1000 auksinių mėnesinis atlyginimas ir leista pasisamdyti du raštininkus. Išrinktasis viršaitis A. Okuličius buvo 41 m. krikščionių demokratų kuopos atstovas, kurio pagrindinis užsiėmimas įvardintas kaip „namų savininkas“. Jam suformuota labai aiški užduotis – organizuoti rinkimus į valsčiaus tarybą. Nors per du vadovavimo mėnesius jam teko spręsti ir kai kuriuos kitus, su valsčiumi susijusius klausimus. Jis rūpinosi administraciniais ir ūkiniais valsčiaus reikalais: pagamino valdybos antspaudą, teikė žinias apie valsčių atitinkamoms institucijoms ir pan.

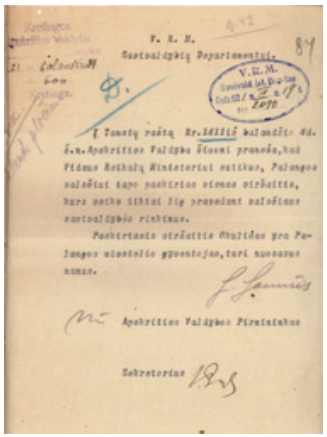

Kretingos apskrities valdybos pranešimas Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentui, 1921 m. balandžio 14 d.
Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

Palangos taupomosios kasos biuras. Ketvirtas iš kairės sėdi A. Okuličius.
Iš asmeninio A. Okuličiaus šeimos archyvo

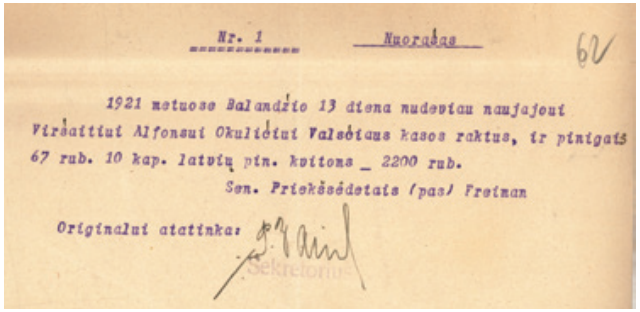

Nr. 1 Nuorašas

1921 metuose Balandžio 13 diena nudaviau naujajam Viršaičiui Alfonsui Okuličiui Valsčiaus kasos raktus, ir pinigais 67 rub. 10 kap. latvių pin. kvitons _ 2200 rub.

Sen. Priekšsėdetais (pas) Freiman

Originalui atatinka:

Palangos valsčiaus kasos ir pinigų perdavimo nuorašas.
Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

Kretingos apskrities valdybos pranešimas Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentui, 1921 m. balandžio 13 d.
Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

1921 M. PALANGOS VALSČIAUS TARYBOS IR VALDYBOS RINKIMAI

1921 m. birželio 19 d. įvyko pirmieji savivaldos rinkimai į Palangos valsčiaus tarybą, trukę, kaip ir numatė įstatymas, 3 dienas. Buvo renkama 12 atstovų. Dalyvauti rinkimuose norą pareiškė 8 sąrašai, juose – 61 kandidatas. Iš jų: 53 vyrai ir 8 moterys.

Rinkimus organizavo Kretingos apskrities valdybos paskirtas rinkimų komisijos pirmininkas kunigas Julijonas Kasperavičius ir iš vietinių gyventojų sudaryta rinkimų komisija: Feliksas Paulauskas, Kazys Vilkas, Juozas Sermontis, Juozas Butkus, Antanas Lukaitis, atstovai iš trijų partijų ir kuopų: Lazaris Gutmanas, Tadeušas Tiškus, Aleksandras Tranizas, sekretoriaus pareigas atliko Vladas Krušinskis. 4 komisijos nariai patys kandidatavo į valsčiaus tarybą. Komisija, patikrinusi ar rinkimams pasiruošta tinkamai (yra reikalingas vokų ir kortelių skaičius, tvarkinga rinkimų skrynutė, pakankamas komisijos narių skaičius), darbą pradėjo 8 val. ryto Palangos valsčiaus valdybos pastate ir priiminėjo rinkėjų balsus iki vakaro. Vakare, atlikusi visus formalumus ir pastačiusi sargybą, komisija pabaigė tos dienos posėdį ir į sekantį rinkosi kitos dienos 8 val. ryto. Antrosios dienos procedūros buvo analogiškos pirmajai, o trečiąją dieną komisija nusprendė susirinkti balsų skaičiuoti 10 val. Balsų skaičiavimo dieną be komisijos, dalyvavo ir keli rinkėjai, kurie protokolo nuoraše liko neįvardyti. Komisija, patikrinusi ar viskas tvarkinga, atidarė rinkimų skrynutę ir rado 1153 vokų. Konstatuota, kad balsavo 1153 žmonės. 4 kortelės pripažintos negaliojančiomis.

Į Palangos valsčiaus tarybą išrinkta 12 kandidatų, iš jų: 9 lietuviai, 2 žydai ir 1 latvis. Palangos darbininkų kuopa surinko daugiausia balsų, todėl nuo šios kuopos į tarybą pateko 4 asmenys.

1921 m. birželio 25 d. įvyko pirmasis Palangos valsčiaus tarybos posėdis, kuriame dalyvavo visi naujai išrinkti tarybos nariai. Jo metu išrinktas tarybos pirmininkas kun. J. Kasperavičius. Taip pat vyko viršaičio rinkimai. Iškelti du kandidatai: A. Okuličius, jau kelis mėnesius ėjęs Palangos viršaičio pareigas, ir F. Paulauskas, palangiškiams turėjęs būti pažįstamas iš darbo pašte ir uždraustos spaudos gabenimo. Slaptu balsavimu viršaičiu išrinktas 42 m. darbininkas F. Paulauskas.

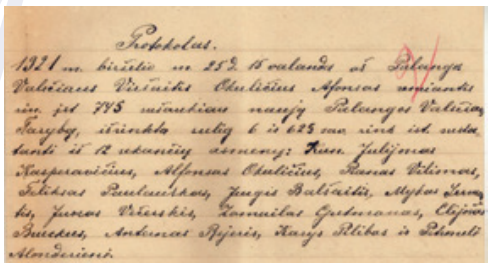

Protokolas.
1921 m. birželio m. 25 d. 8 valandą iš Palangos Valsčiaus Viršaičio Okuličiaus Aforos minėtasis šių jėl 7½ susirinkimas naujų Palangos Valsčiaus Tarybų, išrinktų rugių 6 ir 6½ mu rinkimų išl. susidedantį iš 12 asmenų išrinktų: Kun. Julijonas Kasperavičius, Alfonsas Okuličius, Pranas Vilimas, Feliksas Paulauskas, Jurgis Balšaitis, Mykas Sermontis, Juozas Večerskis, Samuilas Gutmanas, Elijošas Bruckus, Antanas Ansas Rejeris, Kazys Pilibas ir Petronėlė Alonderienė.

1921 m. Palangos valsčiaus taryba

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Tautybė	Amžius	Gyvenamoji vieta	Veikla
1.	Kun. Julijonas Kasperavičius	Pirmininkas	Lietuvis	55	Palanga, Tiškevičių bulvaras	Kunigas
2.	Alfonsas Okuličius	Tarybos narys	Lietuvis	41	Palanga, Tiškevičių bulvaras	Namų savininkas
3.	Pranas Vilimas	Tarybos narys	Lietuvis	48	Žibininkų kaimas	Ūkininkas
4.	Feliksas Paulauskas	Tarybos narys	Lietuvis	42	Palanga, Miško g.	Darbininkas
5.	Jurgis Balšaitis	Tarybos narys	Lietuvis	45	Palanga, Vytauto g.	Žemdirbys
6.	Mykas Sermontis	Tarybos narys	Lietuvis	50	Palanga, Smilčių g.	Darbininkas, žvejys
7.	Juozas Večerskis	Tarybos narys	Lietuvis	31	Palanga, Maironio gatvė	Žemdirbys
8.	Zamuelis [Zamuilas] Gutmanas	Tarybos narys	Žydas	52	Palanga, Vytauto g.	Pirklys
9.	Elias [Elijošas] Bruckus	Tarybos narys	Žydas	42	Palanga, Vytauto g.	Pirklys
10.	Antanas Ansas Rejeris	Tarybos narys	Latvis	31	Šventosios kaimas	Ūkininkas
11.	Kazys Pilibas	Tarybos narys	Lietuvis	34	Paliepgirių kaimas	Ūkininkas, žvejys
12.	Petronėlė Alonderienė	Tarybos narys	Lietuvė	36	Palanga, Malūnų g.	Namų savininkė

1921 m. Palangos valsčiaus valdyba

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos
1.	Feliksas Paulauskas	Pirmininkas/valsčiaus viršaitis
2.	Jurgis Balšaitis	Iždininkas
3.	Kazys Pilibas	Padėjėjas
4.	Elias [Elijošas] Bruckus Pranas Vilimas Juozas Večerskis	Revizijos komisija
5.	Pranas Vilimas	Atstovas į apskrities tarybą
6.	Sermontis Mykas Kasperavičius Julijonas Antanas Ansas Rejeris	Švietimo komisija

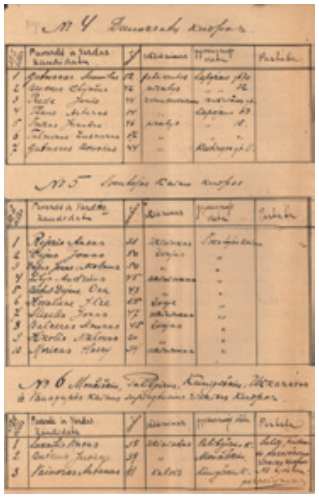

1924 M. PALANGOS VALSČIAUS TARYBOS IR VALDYBOS RINKIMAI

1924 m. organizuojant savivaldos rinkimus visoje Lietuvoje, į Palangos valsčiaus tarybą vėl buvo renkama 12 atstovų. Į rinkėjų sąrašą įtraukti 1952 asmenys. Balsavimas vyko aktyviai, nes balsavo 1730 rinkėjų (89%). Dalyvauti rinkimuose norą pareiškė 10 sąrašų – dviem daugiau nei 1921 m. rinkimuose. Nei vienas sąrašas nesurinko žymios daugumos balsų ir nelaimėjo daugiau vietų taryboje nei kuris kitas sąrašas. Iš 6 sąrašų buvo išrinkta po 2 atstovus.

Į 1924 m. tarybą naujai išrinkti 7 nariai, 5 – antrajai kadencijai. Tad praktiškai pasikeitė 60% tarybos narių. Tarp antrą kartą išrinktų tarybos narių – jau pirmoje taryboje dirbę ir į valdybą išrinkti F. Paulauskas ir J. Balšaitis. Taip pat tarybos narys P. Vilimas, žinomas ne tik Palangoje, bet ir Kretingos apskrityje. Tarp senbuvių – ir du žydų tautos atstovai Z. Gutmanas ir E. Bruckus. Visi kiti naujai išrinkti tarybos nariai mažai žinomi visuomeninėje veikloje: 4 iš jų – ūkininkai, 1 stalius, 1 darbininkė ir 1 pramoninkas. Tautine sudėtimi taryba liko nepakitusi: 9 lietuviai, 2 žydai ir 1 latvis. Tarybos nepapildė ir labiau išprusę ar išsilavinę atstovai, priklausantys kultūros, švietimo ar meno sritims.

Pirmasis naujai išrinktos tarybos posėdis įvyko 1924 m. spalio 6 d. Tarybos pirmininku išrinktas P. Vilimas, kuris jau turėjo sukaupęs nemažai patirties, tiek dirbdamas 1921 m. kadencijos Palangos valsčiaus taryboje, tiek pirmininkaudamas Kretingos apskrities tarybai bei atstovaudamas Kretingos apskričiai Telšių apygardoje rinkimų klausimais.

1921 m. Palangos valsčiaus taryba turėjo teisę pati rinkti viršaitį, o 1924 m., pasikeitusio įstatymo pagrindu, ji turėjo išrinkti tris kandidatus į valsčiaus viršaičius ir jų kandidatūras pristatyti Kretingos apskrities viršininkui, kuris vieną iš jų patvirtindavęs. Taip ir padaryta. Į viršaičio pareigas pasiūlytos trys kandidatūros: F. Paulausko, K. Vainoro ir A. Jurevičiaus. Antrai kadencijai paskirtas F. Paulauskas. Į Palangos valsčiaus valdybą vėl išrinktas ir J. Balšaitis, prieš tai buvęs valdybos iždininku. Tad praktiškai Palangos valsčiaus valdyba liko nepakitusi, nauji tarybos nariai naujų politinių vėjų ir permainų į tarybą neatnešė.

Palangos valsčiaus 1924–1929 m. taryba. Iš asmeninio F. Paulausko šeimos archyvo

1924 m. Palangos valsčiaus taryba

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Tautybė	Amžius	Gyvenamoji vieta	Veikla
1.	Feliksas Paulauskas	Viršaitis	Lietuvis	45	Palanga, Miško g.	Žemdirbys
2.	Jurgis Balšaitis	Viršaičio padėjėjas	Lietuvis	48	Palanga, Vytauto g.	Žemdirbys
3.	Antanas Jurevičius	Tarybos narys	Lietuvis	-	-	Ūkininkas
4.	Kazys Vainoras	Tarybos narys	Lietuvis	-	-	Ūkininkas
5.	Zamuelis [Zamuilas] Gutmanas	Tarybos narys	Žydas	55	Palanga, Vytauto g.	Fabrikantas
6.	Elias [Elijošas] Bruckus	Tarybos narys	Žydas	45	Palanga, Vytauto g.	Pirklys
7.	Pranas Jurgutis	Tarybos narys	Lietuvis	[30]	Palanga, Tiškevičių bulvaras	Stalius
8.	Jonas Miklovas Dejus	Tarybos narys	Latvis	-	-	Ūkininkas
9.	Pranas Vilimas	Pirmininkas	Lietuvis	51	Žibininkų kaimas	Ūkininkas
10.	Antanas Balšaitis	Tarybos narys	Lietuvis	[27]	Kunigiškių kaimas	Ūkininkas
11.	Viktorija Butkienė	Tarybos narys	Lietuvis	28	Palanga, Vytauto g.	Darbininkė
12.	Antanas Staknys	Tarybos narys	Lietuvis	46	-	Pramoninkas

1924 m. rinkimų į Palangos valsčiaus tarybą kandidatų sąrašai. Iš asmeninio F. Paulausko šeimos archyvo

Pranešimo „Kretingos apskrities valsčių ir miesto tarybų rinkimų žinios“ fragmentas. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

1929 M. PALANGOS VALSČIAUS TARYBOS IR VALDYBOS RINKIMAI

1926 m. gruodžio 17 d. įvykęs valstybės perversmas ir nuo 1929 m. rudens įsigalėjęs autoritarinis Antano Smetonos režimas turėjo didžiulę įtaką vietos savivaldos organizavimui. Į valdžią atėjus tautininkams, buvo labai apribota vietos valdžia ir siekiama, kad ji taptų tiesiogiai priklausoma nuo šalies valdžios. 1928 m. priėmus naująją LR Konstituciją, pasikeitė 1922 m. Konstitucijoje įtvirtinta nuostata, kad vietos savivalda renkama visuotiniu, lygiu ir slaptu balsavimu. Vietoje to, 1929 m. rugsėjo 7 d. priėmus naująjį Vietos savivaldybės įstatymą, buvo panaikinta demokratinė valsčių ir apskričių tarybų formavimo tvarka. Šis įstatymas įteisino ne visuotinius, kaip buvo prieš tai, o cenzinius rinkimus. Dalyvauti rinkimuose turėjo teisę ne jaunesni kaip 24 m. amžiaus piliečiai. Numatyti vienerių metų sėslumo, turto ir išsilavinimo cenzai. Seniūnijoms suteikta daugiau reikšmės, nei buvo suteikta 1919 m. įstatyme. Valsčiaus taryba buvo renkama taikant netiesioginius rinkimus: ją sudarė viršaitis ir seniūnijų atstovai, išrinkti po vieną nuo kiekvienos seniūnijos. Apskrities tarybą sudarė valsčių ir miestų atstovai bei valsčių viršaičiai.

1929 m. išleisto Savivaldybių rinkimų įstatymo pagrindu valsčiai suskirstyti seniūnijomis. Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentas išleido aplinkraštį, kuriame nustatė, kad kiekvienai seniūnijai turi priklausyti nuo 600 iki 800 gyventojų. Kretingos apskrities valdyba, skirstydama seniūnijas, nesilaikė šių rekomendacijų įvertindama atskirų miestelių ir bažnytkaimių geografinę padėtį. Palanga suskirstyta į penkias seniūnijas. Nustatyta, kad Palangos valsčiuje gyvena 3930 gyventojų. Dvi seniūnijos padalino patį Palangos miestelį į rytinę ir vakarinę dalis. Išrinkti seniūnai ir jų pavaduotojai, kurie buvo pagrindiniai padėjėjai valsčiaus viršaičiui. Į Palangos valsčiaus tarybą išrinkti 7 nariai. 1932 m. „Savivaldybių žinyne“ pateikiamais duomenimis Kretingos apskričiai priklausė 29 tarybos nariai. Nuo Palangos buvo deleguoti viršaitis F. Paulauskas ir Jurgis Kuršys.

1929 m. Palangos seniūnijos

Eil. Nr.	Seniūnija	Kaimų įeinančių į sudėtį pavadinimas	Gyventojų skaičius	Seniūnijos būstinė	Seniūnas	Seniūno pavaduotojas
1.	Palangos m. I-moji seniūnija	Vakarų pusė Vytauto gatvės ir visa vakarų pusė nuo Vytauto gatvės	830	Palangos miestelis	Ignas Aukštuolis	Jonas Priedys
2	Palangos m. II-oji seniūnija	Rytų pusė nuo Vytauto gatvės ir visa miestelio rytų pusė nuo Vytauto gatvės	780	Palangos miestelis	Jurgis Balšaitis	Juozas Baltmiškis
3.	Virkštininkų seniūnija	Virkštininkų, Vidmantų, Paronžės, Bažnyčios žemė, Vilimiškės dvaras, Antaninos dvaras, Virbališkės polivarkas	750	Virkštininkų kaimas	Pranas Račkus	Jurgis Kuršys
4.	Žibininkų seniūnija	Žibininkų, Joskaudų, Užpelkių, Želvių, Senos Palangos, Kontininkų	680	Žibininkų kaimas	Juozas Želvys	Antanas Kvedaras
5.	Paliepgirių seniūnija	Paliepgirių, Monciškės, Šventosios, Kunigiškių, Užkanavių, Vanagupės	890	Paliepgirių kaimas	Vincas Lukaitis	Niklovas Freimanas

Ilgametis Palangos valsčiaus viršaitis Feliksas Paulauskas (1879–1952) su seserimi, XX a. pr. Fotografijos aut. nežinimas Iš asmeninio F. Paulausko šeimos archyvo

1929 m. vykę rinkimai – įvesto autoritarinio režimo produktas. Jie buvo netiesioginiai ir vyko spalio mėnesį, kiekvienoje seniūnijoje skirtingu laiku, kad apskričių viršininkai ar policijos atstovai galėtų užtikrinti „tinkamus“ rezultatus. Rinkėjai apie rinkimus, pagal įstatymą, turėjo būti informuojami 10 dienų prieš rinkimus, bet realiai sužinodavo likus kelioms dienoms iki jų. Tai buvo daroma dėl to, kad aktyvesni, labiau išsilavinę nespėtų susiorientuoti ir nepradėtų oponuoti kandidatams. Sudarinėjant rinkėjų sąrašus, pasireiškė visiška apskričių viršininkų savivalė. Buvo išbraukinėjami nepageidaujami asmenys, nepaisant to, kad jie atitikdavo rinkimų įstatyme numatytus reikalavimus. 1929 m. rinkimuose praktiškai nepasireiškė atskirų partijų ar grupių rinkiminė kompanija, todėl ir patys rinkimai praėjo beveik nepastebėti, juose dalyvavo ypač mažas skaičius balsavusiųjų.

Kretingos apskrityje 1929 m. gyveno apie 95800 gyventojų. Iš jų – tik 13623 (~14%) turėjo teisę balsuoti, o rinkimuose balsavo tik 6743 gyventojai. Rinkimai atnešė trokštamą rezultatą, nes Kretingos apskrities viršininkas, pažymoje su žyma „visiškai slaptai“, informavo Savivaldybių departamentą, kad „iš anksto numatytų asmenų išrinkta apie 70%“, „nenumatytų, bet patikimų (pageidaujamų) 28%“, ir tik 2% „neaiškių ir nepageidaujamų“. Dėl mažo procento balsavusių jis įvardijo kelias priežastis: gyventojų nesupratimas naujos rinkimų tvarkos, rinkimų metu buvęs darbymetis (bulviakasis), nepatogus susisiekimas tarp kaimų ir net blogas oras. Pasitaikė ir vienas boikotas, kuris vyko būtent Palangoje. Rinkimus boikotavo žydai.

Į 1929 m. Palangos valsčiaus tarybą išrinkti 7 nariai, 3 – jau buvę tarybos nariais, 4 – nauji atstovai. Pagal tautinę sudėtį: 6 lietuviai ir 1 latvis . Iš „Savivaldybių žinyno“, išleisto 1932 m. žinoma, kad F. Paulauskas išlaikė viršaičio pareigas dar vienai kadencijai, o jo padėjėju buvo antrai kadencijai į tarybą išrinktas A. Balšaitis.

1929 m. Palangos valsčiaus taryba

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Tautybė	Amžius	Profesija
1.	Feliksas Paulauskas	Viršaitis	Lietuvis	50	Namų savininkas
2.	Antanas Balšaitis	Viršaičio padėjėjas	Lietuvis	[31]	Ūkininkas
3.	Antanas Staknys	Tarybos narys	Lietuvis	50	Pramoninkas
4.	Pranas Šapkauskas	Tarybos narys	Lietuvis	-	-
5.	Jurgis Kuršis	Tarybos narys	Lietuvis	-	-
6.	Antanas Ramonas	Tarybos narys	Lietuvis	-	-
7.	Jonas Virdzeniekas	Tarybos narys	Latvis	-	-

Palanga žiemą.

Lietuvos žinios, 1930 m. vasario 1 d., Nr. 26 (3225), p. 3

PALANGAI SUTEIKTOS MIESTO TEISĖS

1931 m., išleistame Vietos savivaldybės įstatyme, labai išsamiai apibrėžta miesto savivaldybės konstitucija. Viena didžiausių naujovių buvo ta, kad visi Lietuvos miestai suskirstyti į pirmaeilius ir antraeilius. Pirmaeiliai miestai nedalyvaudavo apskrities savivaldybėje ir patys tvarkėsi apskrities teisėmis, o antraeiliai – dalyvaudavo. Įstatymu numatyta, kad Lietuvoje yra dešimt pirmaeilių miestų ir 29 antraeiliai. Kretingos apskrityje tuo metu buvo vienas antraeilio miesto teises turintis miestas – Kretinga, o 1932 m. lapkričio 5 d. šios teisės suteiktos ir Palangai. Kieno iniciatyva ir kokios priežastys lėmė Palangos statuso pasikeitimą tiksliai nėra žinoma. Literatūroje kalbant apie Jono Šliūpo, pirmojo Palangos burmistro, nuopelnus, jam dažnai priskiriama ir tai, kad būtent jis iškūpino Palangai miesto teises, bet šį teiginį patvirtinančių archyvinių dokumentų iki šiol nerasta.

1932 m. rugsėjo 16 d. VRM Savivaldybių departamento direktorius Pranas Barkauskas informavo Kretingos apskrities valdybą, kad įstatymo pakeitimo projektas dėl antraeilio miesto teisių suteikimo Palangai yra perduotas Ministrų kabinetui. Anot jo, tuo metu dar nebuvo galutinai nuspręsta ar šias teises suteikti. Vis dėlto, neilgai trukus, 1932 m. lapkričio 5 d. išleistu Vietos savivaldybės įstatymo pakeitimu Palangai ir Joniškiui antraeilio miesto teisės suteiktos.

Nors Palangos statusas pasikeitė, bet ne visi vietiniai tuo džiaugėsi. 1932 m. lapkričio 27 d. dvidešimt devyni Palangos valsčiaus Senosios Palangos gyvenvietės ūkininkai kreipėsi į Vidaus reikalų ministrą su prašymu neprijungti jų gyvenamosios vietovės prie Palangos miesto. Pasirašiusieji, vietoj prijungimo, prašė ją palikti Palangos valsčiuje, argumentuodami padidėsiančiais mokesčiais ir prievolėmis.

Palangai gavus miesto teises, valsčius su aplinkiniais kaimais liko atskira administracija. Patį Palangos miestą į dvi dalis dalinusios seniūnijos panaikintos ir pradėti organizuoti rinkimai į miesto tarybą. Numatyta rinkimų data 1932 m. gruodžio 27 ir 28 dienomis. Pagal galiojusį įstatymą miesto tarybų rinkimus vykdydavo miesto burmistras, todėl Vidaus reikalų ministras Steponas Rusteika šias pareigas atlikti pavedė Palangos valsčiaus viršaičiui F. Paulauskui, o rinkimų komisijos pirmininku paskyrė J. Šliūpą.

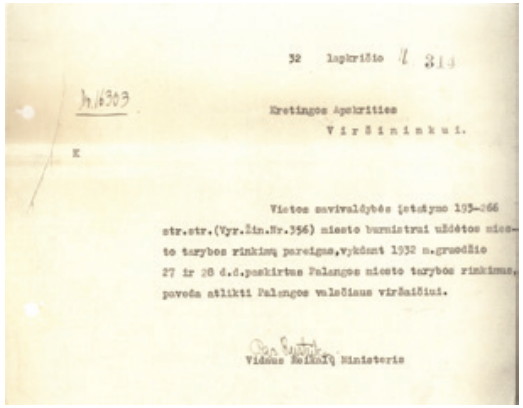

32 lapkričio 7. 313

h.6303

Kretingos Apskrities
Viršininkui.

K

Vietos savivaldybės įstatymo 193-266 str.str.(Vyr.Žin.Nr.356) miesto burmistrui uždėtos miesto tarybos rinkimų pareigos,vykdant 1932 m.gruodžio 27 ir 28 d.d.paskirtus Palangos miesto tarybos rinkimus, pavedu atlikti Palangos valsčiaus viršaičiui.

Vidaus Reikalų Ministerio

Vidaus reikalų ministro pranešimas Kretingos apskrities viršininkui, 1932 m. lapkričio 11 d. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

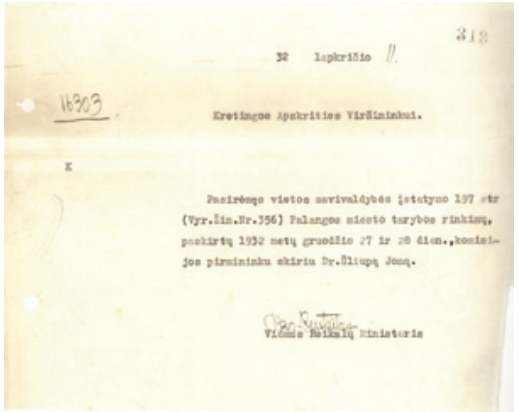

313

32 lapkričio 7.

h.6303

Kretingos Apskrities Viršininkui.

K

Pasirėmęs vietos savivaldybės įstatymo 197 str (Vyr.Žin.Nr.356) Palangos miesto tarybos rinkimų, paskirtų 1932 metų gruodžio 27 ir 28 dien.,komisijos pirmininku skiriu Dr.Šliupų Joną.

Vidaus Reikalų Ministeris

Vidaus reikalų ministro pranešimas Kretingos apskrities viršininkui, 1932 m. lapkričio 11 d. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

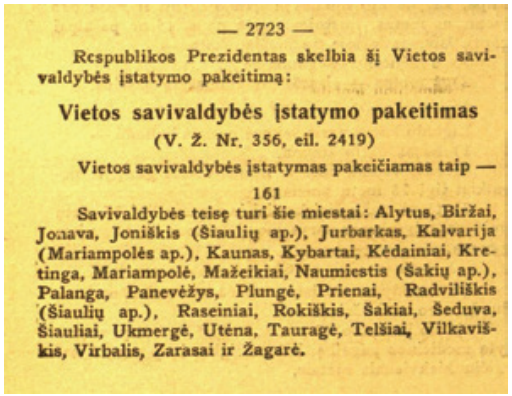

— 2723 —

Respublikos Prezidentas skelbia šį Vietos savivaldybės įstatymo pakeitimą:

Vietos savivaldybės įstatymo pakeitimas

(V. Ž. Nr. 356, eil. 2419)

Vietos savivaldybės įstatymas pakeičiamas taip —

161

Savivaldybės teisę turi šie miestai: Alytus, Biržai, Jonava, Joniškis (Šiaulių ap.), Jurbarkas, Kalvarija (Mariampolės ap.), Kaunas, Kybartai, Kėdainiai, Kretinga, Mariampolė, Mažeikiai, Naumiestis (Šakių ap.), Palanga, Panevėžys, Plungė, Prienai, Radviliškis (Šiaulių ap.), Raseiniai, Rokiškis, Šakiai, Šeduva, Šiauliai, Ukmergė, Utėna, Tauragė, Telšiai, Vilkaviškis, Virbalis, Zarasai ir Žagarė.

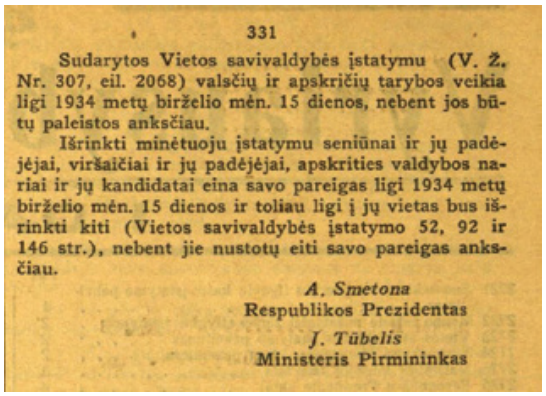

331

Sudarytos Vietos savivaldybės įstatymu (V. Ž. Nr. 307, eil. 2068) valsčių ir apskričių tarybos veikia ligi 1934 metų birželio mėn. 15 dienos, nebent jos būtų paleistos anksčiau.

Išrinkti minėtuoju įstatymu seniūnai ir jų padėjėjai, viršaičiai ir jų padėjėjai, apskrities valdybos nariai ir jų kandidatai eina savo pareigas ligi 1934 metų birželio mėn. 15 dienos ir toliau ligi į jų vietas bus išrinkti kiti (Vietos savivaldybės įstatymo 52, 92 ir 146 str.), nebent jie nustotų eiti savo pareigas anksčiau.

A. Smetona
Respublikos Prezidentas

J. Tūbelis
Ministeris Pirmininkas

Vyriausybės žinios, 1932 m. lapkričio 5 d., Nr. 398, p. 2

1932 M. PALANGOS MIESTO TARYBOS RINKIMAI

Norą dalyvauti, pirmuose Palangos miesto tarybos rinkimuose, pareiškė 7 rinkiminiai sąrašai, kuriuose pristatyti 52 kandidatai. Kandidatų sąrašai atskirų/papildomų pavadinimų, kurie vienytų kandidatus bendrais bruožais ar politinėmis ideologijomis, neturėjo. Jie tiesiog buvo sunumeruoti eilės tvarka.

Rinkimuose teisę balsuoti turėjo 547 asmenys. Pirmąją balsavimo dieną balsavo 416 rinkėjų, o antrąją – 91. 72 kortelės pripažintos negaliojančiomis. Į Palangos miesto tarybą išrinkti 9 tarybos nariai. Pagal tautinę sudėtį tarybą sudarė: 8 lietuviai ir 1 žydė. Į tarybą, pirmą kartą išrinktos nebe viena, o dvi moterys: S. Vaineikienė ir Ž. Klumpaitė [Klompusaitė].

Tarp išrinktų tarybos narių buvo ir rinkimų komisijos pirmininkas Jonas Šliūpas, tik 1933 m. sausio 21 d., Kretingos apskrities viršininkui patvirtinus jį Palangos miesto burmistru, vieta išrinktoje miesto taryboje atsilaisvino. Pagal galiojusį įstatymą burmistras sprendžiamąjį balsą taryboje turėjo, bet tarybos nariu būti negalėjo. Jo vietą užėmė sekantis sąrašo kandidatas, surinkęs daugiausia balsų – Pranas Ambrozaitis. Tai buvo ne vienintelė permaina tarybos narių sudėtyje. Nežinoma, dėl kokių priežasčių, F. Paulauskas atsisakė miesto tarybos nario pareigų ir jo vietą užėmė Ignas Vilkas, o išrinktą Stasį Jazdauską pakeitė Pranas Ragauskas. F. Paulausko apsisprendimą galėjo lemti tai, kad jis jau priklausė Palangos valsčiaus tarybai, buvo valsčiaus viršaičiu ir turėjo su valsčiumi susijusių pareigų. Mat, suteikus Palangai miesto teises ir išrinkus naują miesto tarybą, valsčiaus tarybos įgaliojimai nenutrūko. Jos kadencijos trukmė tęsėsi iki 1934 m. lapkričio mėn., kai visoje Lietuvoje buvo organizuojami nauji miestų ir valsčių tarybų rinkimai.

1934 m. Palangos miesto taryba

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Sąrašas su kuriuo kandidatavo	Tautybė	Amžius	Profesija
1.	Ignas Vilkas	Nr. 1	Lietuvis	49	Stalius
2.	Jurgis Balšaitis	Nr. 1	Lietuvis	56	Mažažemis
3.	Pranas Ambrozaitis	Nr. 2	Lietuvis	59	Stalius
4.	Dr. Liudas Vaineikis	Nr. 2	Lietuvis	63	Gydytojas
5.	Antanas Rodenka	Nr. 2	Lietuvis	48	Namų savininkas
6.	Pranas Ragauskas	Nr. 3	Lietuvis	54	Namų savininkas
7.	Stasė Vaineikienė	Nr. 3	Lietuvė	48	Šeimininkė (namų savininkė)
8.	Ženia Klumpaitė [Klompusaitė]	Nr. 5	Žydė	32	Prekybininkė
9.	Kun. Juozas Butkus	Nr. 7	Lietuvis	29	Mokytojas

Kretingos apskrities viršininko pranešimas Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentui, 1934 m. lapkričio 15 d. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

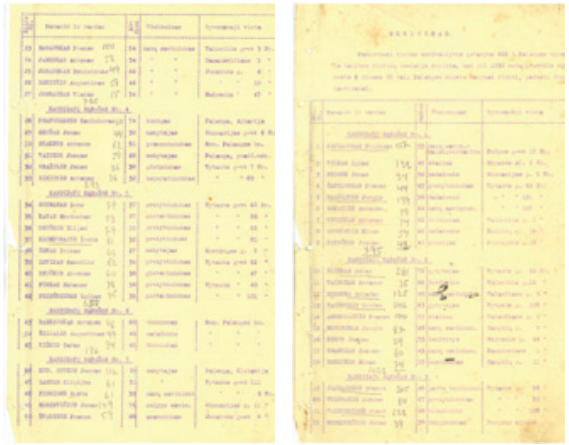

1934 m. Palangos miesto tarybos rinkimų kandidatų sąrašas Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

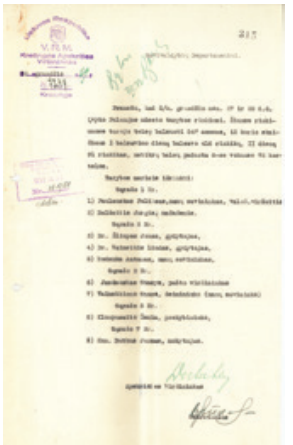

Kretingos apskrities viršininko pranešimas Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentui, 1934 m. lapkričio 15 d. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

1934 M. PALANGOS MIESTO TARYBOS RINKIMAI

Nepraėjus nei dviem metams nuo išrinktos pirmosios Palangos miesto tarybos, 1934 m. lapkričio 9 d. įvyko visuotiniai Lietuvos miestų tarybų rinkimai. Palangoje, kaip ir 1932 m. rinkimuose ir kaip numatyta įstatyme, rinkti 9 tarybos nariai. Į rinkėjų sąrašą įtraukti 545 rinkėjai, iš viso balsavo 472 (87%).

Rinkimuose norą pareiškė dalyvauti 8 kandidatų sąrašai, kurie vėl buvo įvardinti ne pagal partinę priklausomybę ar bendrą veiklą, interesus ir pan., bet tiesiog suteikiant jiems numerius pagal eilę. Rinkimų eigoje rinkimų komisija vieną sąrašą panaikino. Dėl to, 1934 m. spalio 25 d. L. Vaineikis, kaip panaikinto kandidatų sąrašo įgaliotinis, parašė prašymą-skundą Vidaus reikalų ministrui. Išbrauktam kandidatų sąrašui priklausė ir Palangos burmistras J. Šliūpas. Skunde išdėstytos aplinkybės, dėl kokių priežasčių rinkimų komisija panaikino sąrašą. Pirmą kartą iš sąrašo buvo išbrauktas vienas kandidatas dėl to, kad nebuvo įtrauktas į bendrą miesto rinkėjų sąrašą. Pataisius klaidą, rinkimų komisija vėl rado trūkumų sąraše, tik dabar tarp siūlytojų parašų. Pasirodo, dalis jų buvo suklastoti. L. Vaineikis skunde kaltino Palangos miesto savivaldybės sargą, kuriam ir buvo pavesta surinkti parašus. Įtarinėjo, kad sargui buvo liepta suklastoti parašus. L. Vaineikis, apeliuodamas į Savivaldybės rinkimų įstatymą, kuriame nenurodytas skaičius kiek kartų galima taisyti sąrašą, prašė ne leisti pateikti pataisytą sąrašą, o duoti nurodymą rinkimų komisijai pataisyti savo kaltę, nukelti rinkimus ir paskirti kitą rinkimų komisiją. Prašymas patenkintas nebuvo ir į Palangos miesto tarybos narius vietoj 8 pretendavo 7 kandidatų sąrašai. Taip aktyviam Palangos veikėjui L. Vaineikiui ir žinomam bei autoritetingam visuomenininkui J. Šliūpui buvo užkirstas kelias patekti į miesto valdžios atstovų tarpą. Tikriausiai, kad tai nebuvo atsitiktinumas, nes abu kandidatai buvo nepalankūs nacionalinei valdžiai, o J. Šliūpas net nevengdavo viešai jos kritikuoti.

Išrinkti 9 Palangos miesto tarybos nariai: kaip ir praėjusioje taryboje, 7 vyrai ir 2 moterys. Pagal tautinę priklausomybę: 6 lietuviai, 1 vokietis ir 2 žydai. Iš Kretingos apskrities viršininko raporto žinoma, kad iš išrinktų tarybos narių 3 atstovai buvo tautiško bloko, 3 nepriklausė jokioms politinėms partijoms, 1 – atskiro sąrašo atstovas (S. Vaineikienė) ir 2 atstovai iš žydų sąrašo. Gaila, bet pranešime, kuriame tarybos nariai suskirstyti ideologijomis, įvardinta liko tik viena S. Vaineikienė.

1934 m. Palangos miesto taryba

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Sąrašas su kuriuo kandidatavo	Tautybė	Amžius	Profesija
1.	Jonas Skučas	Nr. 1	Lietuvis	34	Mokytojas
2.	Oskaras Bertingas	Nr. 2	Vokietis	42	Vaistininkas
3.	Stasė Vaineikienė	Nr. 3	Lietuvė	50	Šeimininkė
4.	Antanas Staknys	Nr. 4	Lietuvis	52	Prekybininkas
5.	Boruchas Gutmanas	Nr. 5	Žydas	59	Prekybininkas
6.	Ženia [Klumpaitė] Klompusaitė	Nr. 5	Žydė	34	Prekybininkė
7.	Ignas Vilkas	Nr. 6	Lietuvis	51	Statybininkas, stalius
8.	Jurgis Balšaitis	Nr. 6	Lietuvis	58	Namų savininkas
9.	Antanas Petrikas	Nr. 6	Lietuvis	62	Namų savininkas

Paraleliai Palangos miesto savivaldos eigai, nuo 1934 m. iki 1941 m., vyko ir valsčiaus valdžios formavimas, kuris buvo gana pastovus ir didelių ambicijų nekėlė. 1934 m. spalio 4, 5, ir 6 dienomis vyko Kretingos valsčių savivaldybių rinkimai. Tiesa, kol kas rasti gana skurdūs duomenys apie 1934 m. Palangos valsčiaus rinkimus ir jos tarybos narių sudėtį. Žinoma, kad tuo metu Palangos valsčių sudarė 5 seniūnijos: Vilimiškės, Virkštininkų, Žibininkų, Paliepgirių ir Šventosios. Palangos valsčiuje gyveno 2019 gyventojų, jo plotas – 6132,23 ha. Seniūnijose teisę balsuoti turėjo 356 žmonės, iš jų balsavo – 255 (71.6%). Išrinkti 5 seniūnai, 5 padėjėjai ir 5 atstovai į valsčiaus tarybą. Tarp seniūnų ir jų padėjėjų buvo 7 lietuviai (70%) ir 3 „kitų tautybių“ (30%). Manytina, kad įvardijant „kitų tautybių“ turima omenyje latvių, nes suvestinėje žydai, lenkai, vokiečiai ir rusai pažymėti atskira eilute. Tarp išrinktų valsčiaus tarybos narių visi 5 – lietuviai. 1935 m. balandžio 8 d. Palangos valsčiaus viršaičio padėjėjas buvo Juozas Pilybas, o Palangos valsčiaus Paliepgirių seniūnijos seniūnas – V. Lukaitis. Viršaičio pareigas, kaip ir iki tol, ėjo F. Paulauskas. Raportuodamas VRM Savivaldybių departamentui apie įvykusius valsčių rinkimus, Kretingos apskrities viršininkas akcentavo, kad dauguma į valsčių tarybų narius, seniūnus ir jų pavaduotojus išrinkti yra „sumanūs ir tinkami žmonės“. Likę, kurie sudaro ~15%, nors yra „neaiškūs“, bet paprasti kaimiečiai ūkininkai. Reikia pastebėti, kad Palangai suteikus miesto teises ir joje puoselėjant kurortinę gyvenseną ir paslaugų teikimą, valsčius liko nuošalyje ir buvo mažai kam įdomus.

Visą laikotarpį nuo Palangos miesto ir valsčiaus atskyrimo, valsčiaus viršaičiu buvo F. Paulauskas, kuris pareigas ėjo iki 1939 m. sausio 5 d. Iš jų pasitraukė, kaip pats nurodė, dėl pašlijusios sveikatos. Jo vietą užėmė Jurgis Balšaitis, kuris 1940 m. liepos 26 d. Vidaus reikalų ministro nutarimu buvo nušalintas nuo pareigų ir valsčiaus viršaičiu paskirtas Antanas Balsys. 1941 m. birželio 22 d. F. Paulauskas vėl trumpam grįžo prie ilgamečių pareigų, kai vokiečių kariuomenė užėmė Palangą ir paskubomis buvo „suorganizuota“ vietos valdžia, nors F. Paulauskas pats to nenorėjo ir jo žodžiais tariant net buvo „verčiamas“, tarsi tuo pasakymu pridėtų svaresnį argumentą, kad prašymas būtų patenkintas. Praėjus keletui mėnesių, 1941 m. lapkričio 12 d. F. Paulauskas kreipėsi į Kretingos apskrities viršininką atleisti jį iš užimamų pareigų. Prašymas 1942 m. sausio 3 d. buvo patenkintas, į jo vietą paskirtas Stasys Laukinevičius.

Kretingos apskrities viršininko pranešimas Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentui, 1934 m. lapkričio 15 d. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

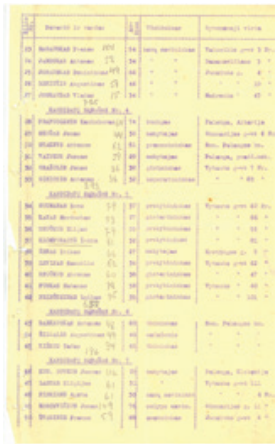

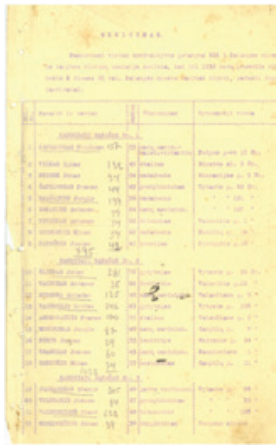

1934 m. Palangos miesto tarybos rinkimų kandidatų sąrašas Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

Kretingos apskrities viršininko pranešimas Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentui, 1934 m. lapkričio 15 d. Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

PALANGOS MIESTO BURMISTRAI

Pirmoji Palangos miesto taryba į posėdį rinkosi 1933 m. sausio 18 d. Jame įvyko ir pirmieji burmistro ir jo padėjėjo rinkimai. Pasiūlyti trys kandidatai į miesto burmistrus: J. Šliūpas, L. Vaineikis ir Napolis Zabulionis. Balsuojant slaptu balsavimu J. Šliūpas surinko 6 balsus, L. Vaineikis – nei vieno, o N. Zabulionis – 3. Į padėjėjo pareigas pasiūlyti L. Vaineikis ir N. Zabulionis. 5 balsavo už L. Vaineikį, 3 – už N. Zabulionį ir 1 kortelė liko tuščia. Kretingos apskrities viršininkas 1933 m. sausio 19 d. informavo VRM Savivaldybių departamento direktorių, kad J. Šliūpas išrinktas Palangos miesto burmistru, o L. Vaineikis – jo padėjėju. Tačiau pastarojo kandidatūra valdžiai pasirodė netinkama, nes Kretingos apskrities viršininkas, net ir po pakartotinių rinkimų, taip jos ir nepatvirtino. Vidaus reikalų ministras S. Rusteika, ignoruodamas tarybos narių nuomonę, Palangos miesto burmistro padėjėju paskyrė atsargos karininką N. Zabulionį.

1934 m. lapkričio 20 d. įvyko antrosios kadencijos pirmasis Palangos miesto tarybos posėdis, kuriame taip pat buvo renkamas naujasis miesto burmistras bei jo padėjėjas. Balsų dauguma burmistru išrinktas Vladas Kraujelis, o jo pavaduotoju I. Vilkas, bet jis praktiškai nėjo savo pareigų, nes per 14 dienų patvirtintas nebuvo. Vietoj jo viceburmistru išrinktas inžinierius Antanas Vizbaras.

Išrinktasis Palangos burmistras 31-erių m. tautininkas V. Kraujelis, buvęs ypatingasis tautos atstovas bei Ukmergės apskrities tarybos ir revizijos komisijos narys. Jis Kretingos apskrities viršininko buvo siūlytas į Kretingos miesto burmistro pareigas. Kokios priežastys lėmė, kad jis tapo Palangos, o ne Kretingos miesto vadovu – nežinoma. Darytina išvada, kad svarbiausia Vyriausybei buvo, jog V. Kraujelis yra tautininkas, o Palanga – vienas svarbiausių Lietuvos kurortų ir jį turėjo valdyti valdžiai itin lojalus asmuo.

V. Kraujelio vadovavimo karjera Palangoje pasibaigė skandalu. Dvejus metus išbuvęs miesto vadovu, V. Kraujelis, klastodamas Taupomųjų valstybės kasų skyriaus prie Palangos pašto knygutę, pasisavino 30097,92 litų sumą. 1936 m. gruodžio 7 d. Vidaus reikalų ministras, už netinkamą pareigų vykdymą, V. Kraujelį atleido iš pareigų ir jis buvo sulaikytas. Kuo pasibaigė V. Kraujelio byla ir teismas – nežinoma.

Nuo 1936 m. pabaigos iki 1938 m. pradžios burmistro pareigas vykdė viceburmistras A. Vizbaras, bet valdžia nelaikė jo tinkamu nuolatinėms burmistro pareigoms. Centrinė valdžia susidūrė su problema, nes nerado tinkamo žmogaus. Svarstyta atsargos kapitono Stasio Kviecinskio, dirbusio ūkio vedėju Klaipėdos uosto direkcijoje kandidatūra, bet be atitinkamo rezultato. Palangos kurortas buvo labai vertinamas ir jam negalėjo vadovauti valdžiai nelojalus asmuo. Miesto tarybos nariai, būdami gana opozicinių pažiūrų, galėjo pasiūlyti netinkamą kandidatą. Taip ir atsitiko. Nebeapsikęsdami tokios padėties, 1938 m. sausio 28 d. net 8 tarybos nariai kreipėsi į A. Vizbarą kuo skubiau sušaukti tarybos posėdį naujo burmistro rinkimams, nors tai buvo apskrities viršininko prerogatyva. Nepaisant visų kliūčių, tarybos posėdis įvyko ir burmistru antrą kartą tapo J. Šliūpas, savo pareigas pradėjęs vykdyti nuo 1938 m. kovo 28 d. A. Vizbaras liko jo pavaduotoju.

Antroji J. Šliūpo kadencija truko tik 15 mėn., nes 1939 m. liepos 1 d. jis atsistatydino iš užimamų pareigų. Pasitraukimo priežastimi tapo pašlijusi sveikata ir nemokamas atlyginimas už burmistravimą. Jį vėl pakeitė ilgametis burmistro pavaduotojas A. Vizbaras, sugrįžęs į laikinojo burmistro pareigas.

Nauji burmistro rinkimai organizuoti nebuvo ir A. Vizbarui vėl teko ilgesnį laiką vadovauti miestui. Tik 1940 m. pradžioje, pašlijus jo sveikatai ir dėl ligos nebegalėjus tinkamai eiti burmistro pareigų, laikinai burmistru paskirtas Antanas Bričkus. A. Bričkus, Skuodo–Mosėdžio agronomas, 1936 m. išrinktas Seimo nariu, šaulys, priklausęs tautiškoms organizacijoms. Pasak Kretingos apskrities viršininko, visuomenėje turintis gerą vardą ir pasitikėjimą, susipažinęs su Palanga ir palangiškiams žinomas. Tuo metu miesto tarybos kadencija buvo pasibaigusi ir burmistras pats priiminėjo nutarimus miesto valdymo klausimais. Remiantis archyve saugomais šaltiniais, jis tą darė iki 1940 m. liepos 2 d., kada S. Vaineikienė Vidaus reikalų ministro buvo paskirta burmistre.

F. Paulausko šeimos archyve saugomas dokumentas, kuriame fiksuojama, jog 1940 m. spalio 23 d. miesto burmistro vardu pasirašinėjo A. Vizbaras. Kadangi A. Vizbaras pasirašinėjo savivaldybės dokumentus ir 1940 m. gegužės 25 d., kai burmistru buvo A. Bričkus, darytina išvada, kad jis ir toliau dirbo burmistro pavaduotoju ir kai reikėjo laikinai eidavo burmistro pareigas.

1941 m. birželio 22 d., pasitraukus sovietinei valdžiai ir Palangą užėmus vokiečiams, susirinkusieji žymesni palangiškiai tarsi „suorganizavo“ vietos valdžią iš jau buvusių miesto vadovų. Miesto burmistru sutiko vėl būti J. Šliūpas, o valsčiaus viršaičiu – F. Paulauskas. Tiesa, ši paskubomis „suorganizuota“ valdžia ilgai vadovaujančiose pozicijose neišbuvo.

1933–1941 m. Palangos miesto burmistrai

Eil. Nr.	Burmistras	Laikotarpis, pradžia	Laikotarpis, pabaiga
1.	Jonas Šliūpas	1933 m. sausio 21 d.	1934 m. lapkričio 20 d.
2.	Vladas Kraujelis	1934 m. lapkričio 20 d.	1936 m. gruodžio 8 d.
3.	Antanas Vizbaras	1936 m. gruodžio 8 d.	1938 m. kovo 28 d.
4.	Jonas Šliūpas	1938 m. kovo 28 d.	1939 m. liepos 1 d.
5.	Antanas Vizbaras	1939 m. liepos 1 d.	1940 m. kovo 15 d.
6.	Antanas Bričkus	1940 m. kovo 15 d.	1940 m. liepos 2 d.
7.	Stasė Vaineikienė	1940 m. liepos 2 d.	1941 m. birželio 22 d.
8.	Jonas Šliūpas	1941 m. birželio 22 d.	-

. Palangos pajūris, 1935 m. liepos 14 d., Nr. 5, p. 2.

Palangos miesto taryba. Trečias iš kairės sėdi burmistras Jonas Šliūpas, 1938 m.
Iš Lietuvos nacionalinio muziejaus